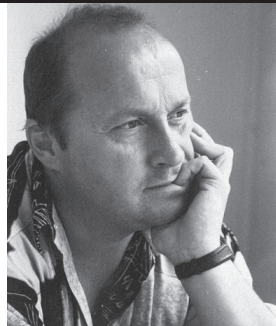

Milan Vincetič

Peter Semolič: *Noč sredi dneva.*

Ljubljana: Center za slovensko književnost (zbirka Aleph), 2012.

“Dvojna narava pesmi v prozi se kaže tudi v mnogih drugih razsežnostih, saj gre za obliko, ki imenitno kombinira navidezno nasprotujoče si lastnosti: liričnost in humor, dramatičnost zgoščenosti kratke zgodbe in meditativno zazrtost k poslednjim rečem,” je zapisal Boris A. Novak v pesmarici pesniških oblik *Oblike srca* (1997), medtem ko nas pesnik Peter Semolič, kot priobči Jure Jakob na zavihku pričujoče zbirke, “prepriča ravno (v) to, da so stvari v življenju, pred katerimi naj umetnost glavo raje malo povesi”.

Tako nam Semolič v bolj ali manj kratkih proznih krokijih, nabitih s sugestivno, mestoma tudi lirizirano govorico, naniza album osebnih refleksij, v katerih se večinoma potika po brezpotjih dnevov, ki ga “povabijo vase, kot bi bil dan ideologija in jaz že kako negotov pred svetom”, in postoji, ko “jo zaloti, ko čisti kopalnico, bosa, z zavihanimi hlačnicami, potomka že kakšnih knezov iz poljskih step”. Še več: predvsem mestne vedute Ljubljane ali Bruslja mu služijo kot kulisa za potovanje ali potapljanje vase, v “zrak, praznino, odsotnost – (v) dih večnosti sredi minljivih človeških reči”. Svet, ki se ga dotika, ga zmeraj popraska do krvi, ki se “niti približno ne ozira na spodobnost”, spodobnost, ki bi bila v teh pesmih še kako v napoto: v Semoličevih pokrajinah ni namreč ničesar nedotakljivega, pa naj gre za religijo (“Pulim si robidovje iz čela, trnovo krono ...”) ali za povsem vsakdanjo banalnost, v kateri “trava razdira asfalt, drevje zaseda predmestja, podivjane mačke in brezdomni psi, organizirani v volčje tolpe, brskajo po kontejnerjih”. Še več: vsaka navidezno ujeta banalija kaj kmalu (pri)dobi konotacije, ki še kako posegajo v območje občega. In se hkrati obrnejo navznoter, češ “to bi bilo lepo za spremembo: ne pisati, ampak biti pisan”.

Bolje rečeno: lirskemu subjektu, večinoma v vlogi bolj ali manj pasivnega (po)potnika/voajerja, se vedno znova dogaja, da je bolj popisana kot piščoči. Njegovi čuti se odzivajo dražljajem, kot da jih pivnajo, tlačijo

v medprostore (pod)zavednega ali se zoperstavlja s humornostjo, ironijo in pogosto tudi z (avto)destrukcijo “v nikoli vrnjenem času, zamrznjenem na fotografiji, posneti z roko prijatelja, ki to nikoli več ne bo”. Poleg, kot večkrat pristavi pesnik, krize srednjih let, se pojavi tesnoben občutek minljivosti, ki prinika tudi v obliki natrganega monologa (... zamašenih ušes, glave, misli in to že tretji dan; ... belo, belo ... vse belo ...; kaj počnem v tem za žile rezat dnevu ...), govorjenega “na mojem vrtu, kjer poganja samo še preprosta skladnja o vsakdanjih rečeh”. Prav zaradi melanholičnih občutij so njegovi zapisi kolorirani z “brezšivnim ujemanjem, ki se razpara po vseh šivih”; pričakovanje, ki se tu in tam vseeno pribleščika, sproti potone vase, v molk, ki je kljub navidezni brbljavosti, ki jo sicer narekuje prozna kreacija, najbolj zgovoren. Njegove pesmi torej pronicajo iz zavitega roga teme, v katerem “smo pet, deset, petnajst minut, pol ure plamteli v pričakovanju, potem (pa) so gasilci razglasili lažni alarm in nas zapustili – same in pogorele do tal”.

Deziluzija sveta je torej neizogibna, saj smo usodno predani “počasnemu ginotju”, zato ni naključje, da nam pesnik ne daje nobenega lažnega upanja, kvečjemu le občutek letargije, krivde in nemoči, čeprav “odgovor vztraja v belini računalniškega ekrana, v črnini noči, v neizrečenem, v neizrekljivem ...”. Bivanjska vprašanja, s katerimi se človeštvo napaja ali zastruplja od svojega (duhovnega) začetka, zato ostajajo izven dosega naših rok, (raz)uma ali celo svetobolja, ob katerega se pesnik hudomušno spotakne. Tudi skepsa, ki je prava žila dovodnica Semoličeve poetike, ni odrešujoča, saj “točka dokončne predaje, aleph, zlitje vseh treh oblik erotizma v eno ali kakor koli že to kdo imenuje”, ostaja nedosegljiva, zato pa še bolj intrigantsko vabljiva.

Prav zato tudi ne preseneča, da se ljubezen, tudi erotika, večinoma pojavlja kot *dèjà vu*, ki pa nikoli ne zaide v matrico fatalističnega odnosa, kvečjemu gre bolj za (intimna) sreč(ev)anja, ki so že na začetku namenjena (samo)pozabi kot “pečat vsaj v tistem hipu mišljene večne zaveze”. Ženske, ki prihajajo ali celo legajo na Semoličev divan poezije, so kvečjemu obiskovalke, nikoli pa prešuštnice v “noči, ki je velika (in) nikogaršnja last ni”, zato so trenutki z njimi spet (pre)polni dvoma, saj so “zatakneni za pas mojih strahov, negativnih izkušenj in mnogoterih zamišljenosti”. Ter strahov, s katerimi se je obzidal in zazidal v svoj slonokoščeni stolp samotnosti in hrepenenja, ki je zazijalo po odhodu/slovesu, pri katerem se zastavlja osnovna dilema, češ “kdo je koga zapustil, kdo je hotel koga zapustiti, kdo od naju je imel potrebo, da bi zapustil drugega”. Prav ta negotovost najeda vsakršen začetni odnos, zato “imajo tisti dnevi fluid čudnega okusa in sfere piskajo kot prenapeti živci” v hoji

za novim verzom, v katerem se pesnik tudi staplja z “žensko, ki stoji in kadi pod njegovim oknom, pomeša dim, kot se najina slina nikoli ne bo.”

Ob tem njegovim, nikoli posiljeni, a dovolj ekspresivni klici/kriki, češ “koga naj pokličem, če je slovenščina izgubila vokativ”, bolj gluho odzvanjajo čez planjave lastne samote kot čez škrbine hektičnega vsakdana, v katerem “človek, ki sanja metulja, ali je metulj, ki sanja človeka”, piše neodgovorjena pisma/izpovedi nenaslovljeni ženski.

V pesniški zbirki *Noč sredi dneva* Petra Semoliča – nominirani za letošnjo Veronikino nagrado –, se “navidezna zlitost verzov in realnosti lahko izkaže za globoko razpoko v realnosti sami” (Jure Jakob), razpoko, ki zija v vsakomur od nas in vodi tudi v “meditativno zazrtost k poslednjim rečem”, ki pa se ne razpirajo z imperativom tragosa, temveč milobne, žlahtno patinirane žalobnosti, s katero se je – vsaj zame – pričujoča pesniška zbirka trajno in opazno zapisala v sodobni slovenski pesniški kozmos.